

"ב-1967 הגנו על אדמת מדינתנו. על איזו אדמה נגן במלחמה הבאה?"

שלום, במסגרת של שלום — לא לגבולות ה-4 בינוני, כי אם לגבול הבינלאומי?
אימתן התשובה לשאלה הזאת — זהו החטא הקדמון המונח ביסוד המצב של היום.

מה הן האפשרויות

כבוד היושבת-ראש, לפנינו היום שתי אפשרויות: או להיות נוקשים, כפי שהיינו במשך ארבע וחצי שנים, בהן לא זנו מילימטר אחד מהעמדה הישראלית הנוקשה ביותר, אלא לצורך תחבולה ותכסיס — או לזנו מהותית מעמדה זו.

או מלחמה או שלום מונע.

אם נזנו — יש סיכוי לשלום גם היום. אני משוכנע בזה. אני מסכים עם מי שקרא קריאת-ביניים, ואני יודע שהעם המצרי אינו רוצה במלחמה. אני משוכנע שנישא מצריים יודע שינחל מפלה צבאית במלחמה, ואינו רוצה במלחמה. אבל אין הוא יכול להימנע ממלחמה לאורך ימים, אם אין שום תזווה מצד ישראל, שום נכונות ישראלית מוצהרת לשלום תמורת החזרת שטחים. אם רוצים בשלום תמורת שטחים, אפשר היום לעשות שלום עם מצריים, וגם שלום עם הפלסטינים.

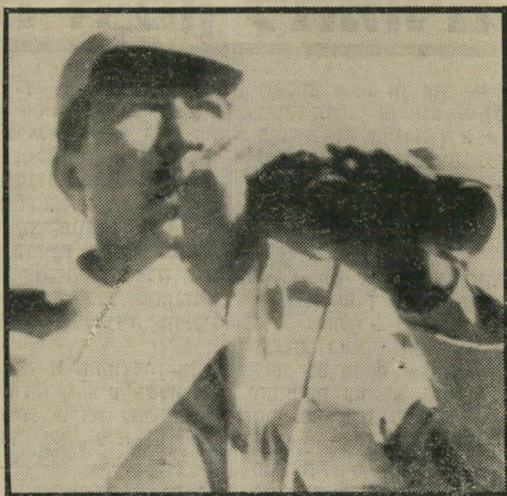
אם לא נזנו, כבוד היושבת-ראש, או שתהיה מלחמה, או שתהיה דחייה לכמה חודשים.

אם תהיה מלחמה, נצח בה בשדה-הקרב, נהיה מאר חדים, לא תהיה ברירה. אבל אז לא יקרה מה שמדמיין לעצמו חבר-הכנסת בגין.
כי מיידי — ואני מנבא זאת בכמחון מוחי — תבוא התערבות מדינית מאסיבית של ארצות-הברית ושל ברית-המועצות, ועימה אותו "שלום כפוי", אותו הסדר כפוי שאתם כריכך יראים מפניו.

האם מישו מדמיין לעצמו שיכולה לפרוץ מלחמה רבת-מדמים, ושתי מעצמות-העל ישבו בחיבוק-ידיים, ויחכו ל"מכה הנגדית" של חבר-הכנסת בגין? מי מתאר לעצמו דבר כזה?

אם צה"ל יתקרב, המעצמות יתקדמו כי מהירות רבה יותר.

כאשר יהיה ניכסון במוסקבה, בוודאי ישתדל לעשות שם עיסקה גלובלית. עיסקת חבילה שתכלול את העניין שלנו. האם לזה אדם רוצים לחכות?

אנוואר אל-סאדאת במוצבי התעלה

הוץ. נשיא מצרים יודע שאפילו עמו שלו לא יאמין לכך. הוא אומר: נגרום להם אבדות ונזקים, כדי שידברו איתנו בדשון אחרת.

חברי הכנסת בגין הזכיר את הימים הקודרים של מאי-יוני 1967, והזכיר, בצדק, שאז היינו מאוחדים. לא יזנו את המשבר הזה, לא רצינו את המלחמה הזאת. יצאנו יחד למלחמת-מגן, בטוחים בצידקתנו. האם נהיה בטוחים גם הפעם, כבוד היושב-ראש? האם נהיה בטוחים, האם נהיה

הדיון הגדול על סכנת המלחמה בין ישראל ומצרים בא בעיקבות שתי הצעות לסדר היום של גח"ל ושלנו, שניגשו לעניין מכיוונים הפוכים. לאחר מכן הצטרפו אלינו כל שאר סיעות האופוזיציה.

את הדיון פתחו ח"כ מנחם בגין ואני — כשאנו מביאים לכנסת את שתי הגישות ההפוכות — הסיפור היסטורי והאנטי-סיפוריסטיים. בעוד שדבריו של בגין נשמעו בשקט, לווה כל הנאום שלי בהפרעות מאורגנות של אנשי חרות ואנשי א"י השלמה שבמעמד הדבר נתנה בקביעתי שבגין קורא ל"מלחמה מונעת". בגין אמנם לא השתמש במילים אלה ממש, אולם זהו הפירוש ההגיוני המתקבל מדבריו. תחילה הזכיר בגין את המורעות 1967, באומרו: "ובהישמע האימים בהכחדת ישראל ובחורבנה — השתמשה המדינה בזכותה הטבעית להגנה לאומית עצמית".

אחרי שהרחיב את הדיבור על ההחלטה לפתוח במלחמת ששת-הימים (שהיתה, כמובן, מלחמה מונעת במלוא מובן המושג) הוסיף במישורו: "אם רוצים אנו למנוע את הגשמת המזימה של האוייב של שפך דם יהודי לרוב, הדרך הממשית היא התקפת-נגד, ועל האוייב לדעת מראש שאם הוא יפתח באש ויאסור עלינו מלחמה, מתוך המטרה לשפוך דמינו ולגרוע לנו אבידות כפי שהוא מתאר אותן — ננחית עליו מהלך מות כאלה והתקפות נגד, שהוא — כפי שכבר קרה הדבר — יוכרח לחשוב על בקשה לחדש את הפסקת האש".

מייד אחריו, עליתי על הדוכן ואמרתי: אורי אבנרי: אשר יגורנו בא.

סכנה מוחשית של מלחמה מרחפת שוב על פני המרחב. חבר-הכנסת בגין קורא למלחמה מונעת. אני קורא לשלום מונע.

מנחם בגין: איפה שמעת מלים כאלה? אורי אבנרי: אתה דיברת בעל-פה, חבר-

מלחמה מונעת - או

שלום מונע?

או אולי אתם רוצים לחכות לנובמבר, כאי שר ניכסון ויבחר שנית לתקופה של ארבע שנים, מושהר מהראגה לקולות יהודיים?

איבר הראש: מוכנים לחכות. אורי אבנרי: לא רק אתה, כי גם ממ' שלת ישראל עושה את הכל כדי להרוויח זמן, ותולה את תקוותה בדחייה. זהו קוצר-ראייה ש' אין כמוהו. מפני שניכסון, בתקופת כהונתו ה' שנייה, לא יהיה כמו ניכסון בתקופת כהונתו ה' ראשונה.

שלום והסדר ששיגי בעוד שנים, כאשר נהיה מבור דדים במשפחת העמים, כאשר לא יהיו עוד ארבעה גרור לים, אלא חמישה גדולים, תוך כדי תזווה כללית נגדנו — לזה אתם מייחלים? זוהי הדחייה העומדת לנגד עיניכם?

לחדש את שליחות יארינג

אני מציע לא להקל ראש באיומים ובהודעות המלחמתיות של נשיא מצריים.

הוא כפוף לדעת-הקהל הערבית. שאינה רוצה במלחמה אלא בשלום, אך לא תשלם לאורך ימים עם הכיבוש הישראלי.

אני מציע לממשלת ישראל לפתוח ביוזמת שלום רצינית, וקודם כל להודיע לשגריר יארינג שאנו מוכנים עקרונית, במסגרת של שלום, לסגת לגבול הבינלאומי בדרום. על סמך הודעה זו עלינו לקרוא לשגריר יארינג לחדש את שליחותו, ולפתוח במהלכים משמעותיים להשגת שלום במזרח התיכון.

אבא אבן הציע להעביר את כל ההצעות לוועדה, מלבד הצעת רק"ח. מסתבר שעל כך הוסכם מראש בין המערך וגח"ל. אולם באותו רגע קם בגין ודרש להפריד בין כל ההצעות.

בהצבעה הועברו ההצעות המלחמתיות של הימין, ובכלל זה של משה סנה, לוועדה. בעד הצעת בגין הצביעו המערך, גח"ל וכמעט כל שאר סיעות הבית. ואילו הצעתנו שלנו הורדה מסדר-היום, כשהימין מצביע נגדה, רוב חברי המערך נמנעו מהצבעה, ובעדה מצביעים, בין השאר, שניים מחברי המערך ונסים אליעד (ל"ע).

חוקים באמונתנו שעשינו את כל כדי למנוע את המלחמה המתרחשת עלינו? שעשינו את הכל, או אפילו את העיקר? האם היושבים בבית הזה מאמינים בכך?

נכון, (כפי שהזכיר בגין), אז דיברו הדוברים הערבים הקיצוניים על פגישה בתל-אביב. היום מדבר אל-סאדאת על פגישה בסיני.

סיני איננה מדינת ישראל. איש לא טוען שהיא מדינת ישראל.

אז לחמנו כדי להגן על אדמתנו. על מה נידחם עכשיו? על מה נגן עכשיו? האם נגן על האדמה שלנו, על אדמת מדינתנו, על האדמה שעדיה יושב העם שלנו — או שנגן על אדמה כבושה, שעליה יושב עם אחר?

אסתר רזיאל-נאור: חיילי צה"ל יושבים בסיני.

אורי אבנרי: עכשיו זו לא אותה מלחמה. קריאה מספספי גח"ל: את מי אתה מאישים בכיבוש?

אורי אבנרי: אותך, את חבריך ואת ידידיכם בתוך המערך. אתם כפיתם על הממשלה מדיניות של כיבוש שטחים, במקום שלום.

החטא הקדמון

אתמול, גבירתי היושבת-ראש, מלאו ארבע שנים להחלטת מועצת הבטחון 242. זהו מיסמך מיוחד במינו, שקול, נבון, מאוזן; תוכנית שלום שלמה, האומרת דבר פשוט בעיקרו: החזרת השטחים הכבושים. תמורת שלום אמיתי שלם ורשמי.

מנחם רידי: אשרי המאמין.

אורי אבנרי: כאשר קיבלה משפחת-העמים החדשה זו, לא רצתה ממשלת ישראל לקבלה. אין היא רוצה בנסיגה, גם תמורת שלום. היא רוצה, כדברי שר בטחוננו — "ממשלת קבע בטוחים המוחזקים" רצועת אדמה זו או אחרת חשובה יותר מהשלום. הדברים גלויים. הם נאמרו בפומבי.

כאשר התמידה משפחת-העמים בלחץ קבלת החלטת מועצת-הבטחון 242, קיבלה ממשלת ישראל את ההחלטה למראית-עין, להלכה, מן השפה אל התוך. אך מעולם לא נתקבלה החלטה זאת באמת על-ידי מדינת ישראל. המיבחן בא כאשר ביקש השגריר יארינג תשובה על שאלה פשוטה: האם מוכנה ישראל לסגת בדרום תמורת

הכנסת בגין, ואני רשמתי מה שאמרת. אתה הצעת להודיע למצרים שאם יתמידו באיומי מלחמה, אנחנו נצא למלחמה מונעת.

מושה נסים: לא נכון. התקפת-נגד פירושה שנהנה כך אם יתקיפו אותנו.

אורי אבנרי: אני מציע לכם לקרוא את הפרוטוקול.

בנימין הלוי: שמענו מה שאמר חבר-הכנסת בגין. הוא דיבר על התראה למצריים.

אורי אבנרי: — להתרות בהם שאנחנו נפתח במכה מונעת. המילה "מונעת" הוזכרה ב"פירוש".

בנימין הלוי: את זה אתה המצאת. הוא דיבר על התקפת-נגד.

אורי אבנרי: יש לכם שמיעה סלקטיבית גם לגבי הדוברים שלכם.

היו"ר טוביה סנה-ראש: חברי הכנסת, אלה דברים טובים ואפשר לראותם בעוד שעה. בנימין הלוי: הוא מסלף בכוונה את המילים.

סאדאת נדחף למלחמה

אורי אבנרי: כבוד היושבת-ראש, פעמים רבות הוזרנו את הבית הזה, שאם לא תחול תזווה שמעור תית לגבי הסדר-השלום, לא יהיה מנוס ממלחמה, או מהסדר כפוי, או ממלחמה ומהסדר כפוי גם יחד.

כלל ראשון הוא: "דע את האוייב", מה מגיע אור תו, מה ממריץ אותו, באיזו מסגרת הוא פועל. שום מנהיג ערבי, ויהיה מתון כפי שיהיה, אינו מושהר מרחק דעת-הקהל של ארצו ורעמו. הוא אינו יכול לשבת לאורך ימים כהיי בוק ידיום כאשר חלק מארצו כבוש...

נסים אליעד: איזו דעת-קהל? דעת-הקהל מצפה לשלום ולא למלחמה. לזאת מצפה דעת-הקהל בעולם.

(המולה באולם. קריאות-ביניים מכל העברים, שלא נקלטו.)

אורי אבנרי: אני מציע לכם לשים לב ל"כך שכאשר עומד מישוה מעל במה זו ומטיף ל"מלחמה, שורות כאן דממה של שתיקה ושל הס' כמה. אך כאשר מעז מישוה לדבר על שלום, לא ניתן לו לסיים משפט אחד.

אורי אבנרי: כבוד היושבת-ראש, אין לי ספק שנישא מצרים ינחל תבוסה צבאית במלחמה שתיפתח. זהו פירוש הדברים של אל-סאדאת, שאותם ציטט חבר-הכנסת בגין, ושעליהם בנה תליתלים של פירושים. אל-סאדאת דיבר על הצורך לגרום, כביכול, אבדות לישראל.

הוא אינו מנסה להכטיח לעמו את הנצי